

1. Vagyonynyilatkozat tételi kötelezettségre vonatkozó hatályos rendelkezések

A vagyonynyilatkozat tétel célja a korrupciómentes, tiszta, átlátható közélet kialakítása. A nyilatkozattételre kötelezett munkakörben foglalkoztatottak vagyonynyilatkozatot kötelesek tenni. A vagyonynyilatkozatot a nyilatkozattételt megelőző év végi vagyoni állapotnak megfelelően kell kitölteni.

A helyi önkormányzati képviselő vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségére vonatkozó szabályokat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban Mötv.) tartalmazza, amely 2014. október 12-én az általános önkormányzati választások napján lépett hatályba.

Az Mötv. 39. § (1) bekezdése értelmében az önkormányzati képviselő megválasztásától, majd ezt követően minden év január 1-jétől számított harminc napon belül az e törvény 2. melléklete szerinti vagyonynyilatkozatot köteles tenni. Az önkormányzati képviselő saját vagyonynyilatkozatához csatolni köteles a vele közös háztartásban élő házas- vagy élettársának, valamint gyermekének (hozzátartozó) a törvény melléklete szerinti vagyonynyilatkozatát.

A Mötv. 72.§ (4) bekezdése alapján a polgármesterre, a 79.§ (2) bekezdése alapján az alpolgármesterre is megfelelően alkalmazni kell az önkormányzati képviselőre vonatkozó vagyonynyilatkozat-tételi szabályokat.

a 2007. évi CLII. törvény 3. § (3) bekezdés e) ponja értelmében a külső bizottsági tagokra is vonatkozik a vagyonynyilatkozat tételi kötelezettség.

Az önkormányzatok törvényes működéséért a jegyző a felelős, így neki kell ellenőriznie, hogy csak olyan polgármester illetve önkormányzati képviselők vegyenek részt a képviselő-testület munkájában, akik e kötelezettségüket maradéktalanul teljesítették.

Vagyonynyilatkozat-tétel elmulasztásának következményei

Az Mötv. 39.§ (2) bekezdése szerint a vagyonynyilatkozat tételének elmulasztása esetén – annak benyújtásáig – az önkormányzati képviselő e tisztségéből fakadó jogait nem gyakorolhatja, tiszteletdíjat, természetbeni juttatást, költségterítést nem kaphat.

Az Mötv. 72.§ (4) és a 79.§ (2) bekezdése értelmében a szabály a polgármesterre és az alpolgármesterre is irányadó.

Vagyonynyilatkozat és a nyilvánosság

Az Mötv. 39.§ (3) bekezdése szerint az önkormányzati képviselő, - a hivatkozott paragrafusok alapján - az alpolgármester és a polgármester vagyonynyilatkozata – az ellenőrzéshez szolgáltatott azonosító adatok kivételével – közérdekből nyilvános, azt bármelyik érdeklődő állampolgár megismerheti. Emiatt az azokban foglalt adatok megismerését a személyes adatok védelme okán nem lehet korlátozni. (A nyilvánosság nem vonatkozik az ellenőrzési eljárás során szolgáltatott adatokra.)

A szabályok szerint míg az önkormányzati képviselő és a polgármester vagyonynyilatkozata nyilvános addig az önkormányzati képviselő hozzátartozójának vagyonynyilatkozata, valamint az annak ellenőrzéséhez szolgáltatott azonosító adatok nem nyilvánosak, abba csak a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottság tagjai tekinthetnek be az ellenőrzés céljából.

A vagyonynyilatkozatokat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően kell ellenőrizni, kezelni és gondoskodni kell arról, hogy az abban foglaltakat – nyilvános vagyonynyilatkozatok kivételével – más ne ismerhesse meg.

A vagyonynyilatkozatot vizsgáló bizottság

A vagyonynyilatkozatot a Szervezeti és Működési Szabályzatban erre kijelölt bizottság (Ügyrendi, Jogi, Művelődési és Sportbizottság) tartja nyilván és ellenőrzi.

A vagyonynyilatkozatot az önkormányzati képviselő/polgármester megválasztását követően 30 napon belül, illetve azt követően minden év január 1-jétől számított 30 napon belül az önkormányzat arra kijelölt (megbízott) személynél adhatja le. Az átvételi elismervény igazolja a vagyonynyilatkozat átvételének tényét.

A vagyonynyilatkozat átvételével megbízott személyek: a jegyző és az általa kijelölt köztisztviselő.

Az átvevő ellenőrzi, hogy a nyilatkozatot adó személyének azonosítására szolgáló rész megfelelő módon van –e kitöltve. A vagyonynyilatkozat leadásakor a vagyonynyilatkozat tartalmát nem kell vizsgálni.

A vagyonynyilatkozatot zárt borítékba kell helyezni és azonosítóval kell ellátni, amely azonosító semmilyen módon nem utal arra, hogy kinek a nyilatkozatát tartalmazza a boríték.

Az azonosítóhoz tartozó személyek nevét tartalmazó listát és az átvételi elismervények másodpéldányait is a vagyonynyilatkozatok tárolására alkalmas helyen kell tárolni. A megfelelő tárolásra kijelölt helyet a polgármesteri hivatalban, zárható szekrényben kell biztosítani. A vagyonynyilatkozatokhoz való hozzáférhetőséget korlátozni kell a vagyonynyilatkozat tételével kapcsolatos feladatokat ellátó bizottság tagjaira és az átvétellel megbízott személyekre.

Az ellenőrzési eljárás és jogi következménye

Az Mötv. 39.§ (4) bekezdése szerint a vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárást a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottságnál bárki kezdeményezheti.

A bizottság jegyzőkönyv felvétele mellett, az érintett képviselő előtt felbontja a lezárt borítékot és felszólítja az önkormányzati képviselőt, hogy a saját, valamint a hozzátartozója vagyonynyilatkozatában feltüntetett adatokra vonatkozó azonosító adatokat haladéktalanul írásban köteles bejelenteni. Az azonosító adatok kézhezvétele és azok ellenőrzése után a bizottság tájékoztatja a képviselő-testületet.

A bizottság eljárásának a soron következő testületi ülésig be kell fejeződnie. Az eljárás eredményéről az Ügyrendi, Jogi, Művelődési és Sportbizottság tájékoztatja a soron következő testületi ülésen a képviselő-testületet.

Az azonosító adatokat csak a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottság (Ügyrendi, Jogi, Művelődési és Sportbizottság) tagjai ismerhetik meg, azokat az eljárás lezárását követő nyolc napon belül törölni kell. (Azaz azt követően, hogy a képviselő-testület meghozta döntését a vagyonynyilatkozat kérdésében.)

2. Az összeférhetetlenség kérdése

Összeférhetetlenségi eljárás önkormányzati képviselők esetében:

Az önkormányzati képviselő esetében a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban Mötv.) 37.§ tartalmazza az összeférhetetlenségre vonatkozó szabályokat.

Az önkormányzati képviselő az összeférhetetlenségi okot a megválasztásától vagy az összeférhetetlenségi ok felmerülésétől számított harminc napon belül köteles megszüntetni. Amennyiben jogszabályban meghatározottak szerint nem lehetséges az összeférhetetlenségi ok alapjául szolgáló jogviszony harminc napon belül történő megszüntetése, akkor az önkormányzati képviselő által tett és a jogviszony megszüntetéséről szóló, az arra jogosult által írásban megerősített lemondó nyilatkozatának a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott bizottságnak (Ügyrendi, Jogi, Művelődési és Sportbizottság) történő átadását az összeférhetetlenség megszüntetésének kell tekinteni.

Ha az önkormányzati képviselő kötelezettségének nem tett eleget (összeférhetetlenséget nem szünteti meg), bármely önkormányzati képviselő vagy bizottság indítványára – az összeférhetetlenséggel kapcsolatos feladatokat ellátó bizottság javaslata alapján – a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetetlenség megállapításának kezdeményezését követő harminc napon belül határozattal megállapítja az összeférhetetlenség

alapjául szolgáló körülmények fennállását, és kimondja az összeférhetetlenséget. A képviselő-testület határozatát az önkormányzati képviselőnek és a kormányhivatalnak kézbesíteni kell.

Az önkormányzati képviselő összeférhetetlenségének megállapítását bárki kezdeményezheti a polgármesternél, melyet az összeférhetetlenséggel kapcsolatos feladatokat ellátó bizottságnak haladéktalanul továbbítani kell kivizsgálásra. Ismételt kezdeményezés esetén, amennyiben az új tény vagy körülményt nem tartalmaz, az összeférhetetlenséggel kapcsolatos feladatokat ellátó bizottság külön vizsgálat nélkül lezárja az ügyet, ebben az esetben határozathozatalra sem kerül sor.

Az önkormányzati képviselő az összeférhetetlenségét, a tisztsége megszűnését megállapító képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a határozat kézhezvételétől számított nyolc napon belül a közigazgatási és munkaügyi bíróságtól. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak helye nincs.

A kormányhivatal a közigazgatási és munkaügyi bíróságnál kezdeményezheti az önkormányzati képviselő összeférhetetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetetlenségről vagy döntése jogszabálysértő. A bíróság döntése ellen – annak kézhezvételétől számított nyolc napon belül – az érintett önkormányzati képviselő, valamint a kormányhivatal fellebbezést nyújthat be.

Az önkormányzati képviselő tisztsége a képviselő-testület összeférhetetlenséget megállapító határozata – ha az ellen a rendelkezésre álló határidő alatt jogorvoslat iránti kérelemmel nem éltek – meghozatalának napján, jogorvoslati kérelem előterjesztése esetén a jogerős bírósági döntés napján szűnik meg.

Összeférhetetlenségi eljárás polgármester esetében:

Az Möt. 72.§ rendelkezései szerint polgármesterre megfelelően alkalmazni kell az önkormányzati képviselőre vonatkozó összeférhetetlenségi szabályokat azzal, hogy a polgármester nem lehet más önkormányzatnál polgármester, alpolgármester, települési önkormányzati képviselő, megyei közgyűlés elnöke, alelnöke, kivéve, hogy a fővárosi kerületi polgármester a fővárosi közgyűlés tagja,

Az Möt. fenti rendelkezése rögzíti továbbá, hogy az 1500 fő feletti lakosságszámú település főállású polgármestere – a tudományos, oktatói, lektori, szerkesztői, művészeti, jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony kivételével – egyéb, munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet, más keresőfoglalkozást nem folytathat, nem lehet gazdasági társaság személyesen közreműködő tagja.

3. Méltatlansági eljárás

Méltatlansági eljárás önkormányzati képviselők esetében:

Az Möt. 38.§-a rendelkezik az önkormányzati képviselővel szemben indítható méltatlansági eljárás szabályairól.

Méltatlanság miatt a képviselő-testület határozatával (minősített többség) megszünteti annak az önkormányzati képviselőnek a megbízatását,

- akit szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték;
- akinek az állammal, önkormányzattal szemben – a lehetséges jogorvoslati eljárások kimerítését követően – köztartozása áll fenn, és azt az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított hatvan napon belül – részletfizetés vagy fizetési halasztás esetén az ezt engedélyező határozat rendelkezéseinek megfelelően – nem rendezi;
- akinek a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezései alapján a felszámolás során ki nem elégített követelésekért a bíróság jogerősen megállapította a felelősségét és a bírósági határozat szerinti helytállási kötelezettségét nem teljesítette;
- aki a vele szemben megindított bírósági eljárást lezáró jogerős bírósági döntés végrehajtását akadályozza, vagy azt neki felróható módon elmulasztja;

- aki a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot nem hozza a képviselő-testület tudomására.

Az önkormányzati képviselő köteles a fenti körülményekről három napon belül tájékoztatni a képviselő-testületet és a kormányhivatalt.

Az önkormányzati képviselő megválasztásától számított harminc napon belül köteles kérelmezni felvételét az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott köztartozásmentes adózói adatbázisba. Az önkormányzati képviselő az adatbázisba történő felvételére irányuló kérelme benyújtásának hónapját követő hónap utolsó napjáig köteles a képviselő-testületnél igazolni az adatbázisba való felvételének megtörténtét.

Ha az önkormányzati képviselő kötelezettségének nem tett eleget bármely önkormányzati képviselő vagy bizottság indítványára – a méltatlansági eljárással kapcsolatos feladatokat ellátó bizottság javaslata alapján – a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb a méltatlanság megállapításának kezdeményezését követő harminc napon belül határozattal megállapítja a méltatlanság alapjául szolgáló körülmények fennállását, és kimondja a méltatlanságot. A képviselő-testület határozatát az önkormányzati képviselőnek és a kormányhivatalnak kézbesíteni kell.

Az önkormányzati képviselő méltatlanságának megállapítását bárki kezdeményezheti a polgármesternél, melyet a méltatlansági eljárással kapcsolatos feladatokat ellátó bizottságnak haladéktalanul továbbítani kell kivizsgálásra. Ismételt kezdeményezés esetén, amennyiben az új tény vagy körülményt nem tartalmaz, a méltatlansági eljárással kapcsolatos feladatokat ellátó bizottság külön vizsgálat nélkül lezárja az ügyet, ebben az esetben határozathozatalra sem kerül sor.

Az önkormányzati képviselő a méltatlanságát, a tisztsége megszűnését megállapító képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a határozat kézhezvételétől számított nyolc napon belül a közigazgatási és munkaügyi bíróságtól. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak helye nincs.

A kormányhivatal a közigazgatási és munkaügyi bíróságnál kezdeményezheti az önkormányzati képviselő méltatlanságának a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt a méltatlanságról vagy döntése jogszabálysértő. A bíróság döntése ellen – annak kézhezvételétől számított nyolc napon belül – az érintett önkormányzati képviselő, valamint a kormányhivatal fellebbezést nyújthat be.

Az önkormányzati képviselő tisztsége a képviselő-testület méltatlanságot megállapító határozata – ha az ellen a rendelkezésre álló határidő alatt jogorvoslat iránti kérelemmel nem éltek – meghozatalának napján, jogorvoslati kérelem előterjesztése esetén a jogerős bírósági döntés napján szűnik meg.

Méltatlansági eljárás polgármester esetében:

Az Mötv. 72.§ (4) bekezdése alapján a polgármesterre megfelelően alkalmazni kell az önkormányzati képviselőre vonatkozó méltatlansági szabályokat.